

Формирање радних навика детета уз подршку родитеља

Велика је заблуда да се радне навике могу формирати без утицаја породице. Школа утиче на стварање радних навика, али је подршка родитеља кључна ствар.

Израда домаћих задатака за децу је прилично проблематична јер захтева напор, првенствено због чињенице да их у том тренутку привлаче и занимају друге активности. Од првог дана школовања треба да схвате да је то обавеза и да ће имати много сличних обавеза током живота.

Домаћи задаци имају вишеструк значај. Сем образовног и васпитног значаја, они помажу јачању одговорности и самосталности код детета.

Директно мешање родитеља и израда домаћих задатака уместо детета отежава осамостаљивање. Довољно је да мотивационо делујете на дете док га свакодневно пратите у изради домаћих задатака. У почетку ћете одвајати више времена, а како време одмиче видећете да је дете стекло одређену рутину и да само може да извршава своје радне обавезе.

Иако сте сигурни да после одређеног периода ваше дете има радне навике јер самостално и без ваше сугестије планира израду домаћих задатака и учи, ипак је и даље потребно да пратите своје дете, како се радне навике не би изгубиле.

Важно је знати, да без самосталног писања дете неће научити да пише; без самосталног читања неће научити да чита; без самосталног ходања неће научити да хода; без самосталног комуницирања са разним особама биће мање комуникативно... Ништа се не може научити гледајући него радећи.

Пратећи децу и њихово напредовање увидећете да током школовања долази до пада интересовања за домаће задатке и учење, па нас могу изненадити питања: „Зашто учим ово? Шта ће ми то у животу? Ово никоме не треба?“...

Овај пад интересовања је најочљивији током петог разреда основне школе, када деца са разредне прелазе на предметну наставу. Смањена мотивација се може увидети и даље током школовања, што је природно, јер у том периоду њихова интересовања се премештају на друге сфере, па више времена проводе са друштвом, играјући се, за компјутером, на интернету, уз СМС поруке...

Оно што је важно да знате, радне навике се не могу формирати преко ноћи, потребан је континуирани рад, али се могу брзо изгубити кроз нерад. Нико не очекује да дете седи сатима за радним столом учећи и израђујући домаће задатке.

Време које је потребно одвојити за извршавање школских обавеза у породици је много мање него што мислите.

Ако се редовно испуњавају обавезе, дете не би требало више од два сата дневно да се посвећује учењу и задацима. Оно што је очигледан проблем је концентрација, па се често деси да дете за књигом проведе много времена, а да није запамтило ни наслов лекције. Значи, без концентрације нема учења.

Можемо цео дан држати књигу у рукама, али ако нисмо сконцентрисани, нећемо запамтити ни наслов књиге.

Савети за стварање и учвршћивање постојећих радних навика:

- У образовању деце велику улогу има читање. Помоћу њега стичемо знања, добијамо информације, забављамо се, одмарамо... Нема учења без читања. Неопходно је да деца/ученици стално усавршавају читање читањем, нарочито књижевних дела којима обogaћују речник и своју општу културу. Што је читање и разумевање прочитаног квалитетније, то је квалитетније и само учење.

- Учење је природан процес као и заборављање. Све што се научи може да се заборави, ако се не понавља. Да ли бисмо ми, родитељи, данас знали да množимо или сабирамо да то нисмо урадили безброј пута до сада? Значи, понављање је основа доброг учења.

- Важно је да детету и ви објасните зашто је потребно учити, јер деца, као и одрасли људи, боље и вољније раде када у томе виде смисао.

- Пожељно је учити на истом радном месту, за својим радним столом или у неком кутку куће. Многи препоручују да се учи у исто време током радне недеље. Постоје препоруке, када је најбоље учити, па многи који су се бавили учењем препоручују време од 9 до 11 и од 17 до 19 часова. Имајући у виду да свако дете, сваки појединац, временом изгради сопствени стил учења, ово није правило.

- Није добро учити одмах после јела или непосредно пре спавања. Важно је да у просторији не буде превише топло, али ни превише хладно, да просторија буде довољно осветљена и проветрена. За учење је најбоља дневна светлост, мада се исти резултати постижу када се учи под вештачким осветљењем.

- Концентрација је пресудна, јер ако дете не мисли о ономе што учи, узалуд је потрошило време, знање ће изостати.

- Код обимнијег градива, препорука је да се оно учи део по део, па по наученим деловима уобличи целину преслишавањем. Научници који се баве учењем препоручују да број понављања буде исти као број читања неке лекције. Значи, ако је дете четири пута прочитало лекцију (у деловима или целини), треба да се преслипша четири пута.

Заборављање је најбрже после наученог. Да би знање остало дуже задржано у памћењу, после неколико дана треба извршити додатно преслишавање и понављање, па после дужег времена поновити процес. На овај начин знање остаје трајније.

- Гласно читање води споријем учењу, а читање у себи омогућава брже учење. Многа деца читају наглас, јер на тај начин подижу концентрацију. И ово је специфичан стил учења који изискује више времена.

Сем извршавања школских обавеза, ван школе важно је да дете одвоји време и за њему драге активности: спорт, рекреација, дружење са друговима, интернет, компјутер... Наравно да се очекује да родитељи имају у виду колико времена се њихово дете бави свим активностима, поготово данас када су деца у стању да све своје слободно време посвете интернету и друштвеним мрежама. Време које се проводи за компјутером мора бити ограничено, јер ако је све дужи период, на пример играња игрица, ако дете губи појам о времену док је онлајн и стално говори о утисцима након тога, ствара се зависност и онемогућава правилни развој детета.

Сведоци смо да се данас у многим институцијама отварају саветовалишта за одвикавање од интернета/компјутерских игрица. Иако ово изгледа многим смешно, процене су да ће у наредним годинама број зависника од интернета бити у сталном порасту. Ово се односи и на компјутерске игрице које, ако су насилне, утичу на усвајање негативних модела понашања, па се дешава да дете опонаша свог имагинарног идола чије понашање није прихватљиво.